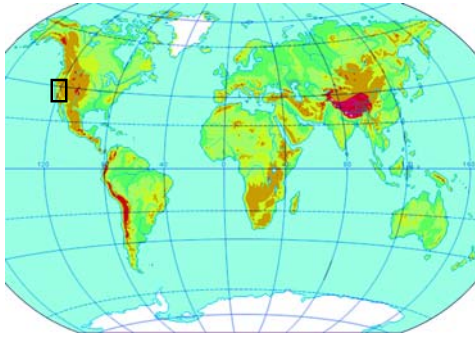

Rezerwat przyrodniczy Humboldt Bay położony jest w północno-zachodniej Kalifornii i zajmuje powierzchnię 14,6 km². Swoim zasięgiem obejmuje fragmenty akwenu Zatoki Humboldta wraz z otaczającymi je pasami łądu pokrytymi sosnowymi lasami oraz jednymi z najlepiej zachowanych, ruchomych wydm Kalifornii. Park założono w 1971 r. w celu ochrony fragmentu wybrzeża Oceanu Spokojnego, głównie nadmorskich mokradeł i błot, stanowiących bardzo ważną bazę pokarmową oraz obszar odpoczynku dla wędrownego ptactwa wodnego.

Rezerwat Przyrodniczy Humboldt Bay w Kalifornii

Występują tu trzy typy obszarów podmokłych, uzależnione od zasilającej je wody: słone bagna zasilane wodami Pacyfiku, słodkowodne bagna zasilane strumieniami i rzekami spływającymi z głębi łądu oraz mokradła pośrednie, w których woda morska styka się i miesza z wodą słodką. W przeszłości większość obszaru znajdującego się obecnie w granicach rezerwatu była pod wpływem oceanu, zasilana wodą morską w rytm przyływów i odpływów. Jednak gwałtowny rozwój osadnictwa w XIX i XX wieku spowodował, że tereny te w znacznej mierze zostały zmeliorowane, a zbudowany system grobli i kanałów odwadniających pozwolił osuszyć podmokłe łąki i zamienić je w żyzne pastwiska.

Kraina

Odkąd nad Zatoką Humboldta założono rezerwat przyrodniczy, podjęto zdecydowane działania zmierzające do odtworzenia pierwotnego stanu mokradeł i przywrócenia ich różnorodności gatunkowej. Dotychczasowe kanały melioracyjne powoli przekształcane są w sieć cieków o bardziej urozmaiconym, zbliżonym do naturalnego kształcie koryta, czynnie chroni się i odtwarza populacje zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, m.in. sokoła wędrownego, bielika amerykańskiego, pelikana brunatnego oraz sieweczki morskiej, a także sadi się rodzime gatunki roślin mokradłowych, walcząc z gatunkami obcymi, takimi jak łubin krzewiasty, bluszcz pospolity czy pochodząca z Europy piaskownica zwyczajna (gatunek trawy). Prowadzony jest też program działań wspierających naturalne metody utrzymywania ekosystemów otwartych łąk poprzez zbiory siana oraz zgrzyzanie traw i turzyc przez duże ssaki, np. bydło domowe. Podmokłe łąki z niską, zgrzyzioną murawą są bowiem

najważniejszym miejscem bytowania ptaków wodno-błotnych.

Ptasia zatoka

Sercem całego rezerwatu jest Zatoka Humboldta, która jest estuarium rzeki Elk. Estuarium to lejkowate ujście rzeki, na które działają pływy morskie. Przyływy podmywają jej brzegi, poszerzając ujście,

natomiast odpływy zabierają do morza osady niesione z nurtem rzeki nie pozwalając, aby wytworzyła się w tym miejscu delta. Zatoka Humboldta charakteryzuje się ogromną różnorodnością gatunkową, wynikającą z korzystnych warunków sie-

Pisklęta pelikana brunatnego. (Fot.: John Turner, USFWS)

Tutejsze mokradła to prawdziwy ptasi raj. (Fot.: Tupper Ansel Blake, USFWS)

dliskowych (cieple, płytkie wody zatoki) oraz obfitości pokarmu (bezkregowce, roślinność wodna). Szczególnie ważnym elementem tego ekosystemu są kobierce trawy morskiej wyścielające dno zatoki i będącej ulubionym pokarmem wielu gatunków ptaków.

W Zatoce Humboldta lub jej najbliższym otoczeniu występują 42 gatunki ssaków, 111 gatunków ryb, m.in. żarłacz szary, rekin lamparci, ogończa amerykańska, raja kalifornijska (płaszczki), kizucz, czawycza (łososie), okoń morski, halibut kalifornijski czy skorpeny oraz 320 gatunków ptaków, w tym ptaki wodno-błotne, np. szlamnik duży, biegus amerykański, czapla modra, ibis amerykański, żuraw kanadyjski; wędrowne ptactwo wodne, np. bernikla obrożna, ogorzalka, świstun, uhla amerykańska, cyranka zielonoskrzydła, perkoz wielki oraz ptaki drapież-

Uchatki wylegające się u wybrzeży zatoki. (Fot.: Byrd, USFWS)

rozlewisk

ne, np. myszółw królewski, sokół przerywy czy syczek zachodni.

Zatoka Humboldta jest bardzo ważnym miejscem przystankowym ptaków wędrownych migrujących z południa w kierunku północnych krańców kontynentu, tzn. do Kanady oraz na Alaskę, gdzie znajdują się ich obszary lęgowe. Prawie przez okrągły rok (oprócz lata) zatoka jest pełna ptactwa, jednak najwięcej ptaków pojawia się w parku wiosną, tj. od połowy marca do końca kwietnia. Często zdarza się, że w okresie zimy w nadmorskim estuarium przebywa nawet 100 000 ptaków. Jednak Zatoka Humboldta to nie tylko miejsce odpoczynku dla wędrownego ptactwa wodnego, bowiem wiele gatunków ptaków odbywa tutaj gody oraz zakłada gniazda. Jednym z takich stałych mieszkańców rezerwatu Humboldt Bay jest pelikan brunatny.

Nietypowy pelikan

Pelikan brunatny (*Pelecanus occidentalis*) to jeden z najrzadziej spotykanych ptaków nad wodami zatoki, co wynika z faktu, iż jest on zagrożony wyginięciem nie tylko na terenie Kalifornii, ale na całym południowo-zachodnim wybrzeżu Stanów Zjednoczonych. Jest to duży ptak wodny, z charakterystycznym skórzanym workiem zwisającym spod żuchwy dzioba. Długość jego ciała wynosi od 110 do 137 cm, a rozpiętość skrzydeł ponad 220 cm. Pelikan brunatny występuje zarówno w Ameryce Północnej jak i też Południowej, zamieszkując wybrzeże Oceanu Spokojnego (od Kalifornii aż po Chile) oraz Atlantyckiego (od Północnej Karoliny aż po Wenezuelę). Najczęściej spotkać go można na płytkich, przybrzeżnych wodach, tj. lagunach i estuariach, piaszczystych plażach oraz na wyspach.

Dieta tego ptaka składa się głównie z ryb (zwłaszcza śledzi i barwen), które urozmaica sobie skorupiakami. Jest jedynym gatunkiem pelikana, który nurkuje w wodzie w pościgu za rybami. Gdy w czasie lotu wypatrzy ławicę, składa skrzydła i natychmiast rzuca się w wodę z wysokości 3-10 m. Ścigając pod wodą swoje ofiary otwiera dziób i niczym w rybacką sieć, łapie je w wypełniony wodą worek. Po wypłynięciu na powierzchnię wypuszcza wodę z boku dzioba, a schwytane ryby polyka. Znajdujący się pod dziobem, skórzany worek ma 2-3 razy większą objętość niż żołądek ptaka i może pomieścić nawet 12 l wody! Istotne jest jednak to, że pelikan brunatny nie przechowuje w nim ryb, a tylko używa go w czasie polowania.

Pelikany brunatne żyją w stadach, tworząc duże kolonie. Gniazdo zakładają na ziemi, w gęstych zaroślach lub wprost na drzewach. Gdy rozpoczyna się sezon rozród samiec wybiera sobie odpowiednie miejsce do budowy gniazda, po czym próbuje przekonać do niego (i do siebie) upatrzoną samicę. Gdy już mu się to uda zaczyna nosić gałązki, kępki traw i trzciny, z których po upływie ok. tygodnia powstaje gniazdo. W kilka dni po zakończeniu prac samica składa do gniazda 2-3 jaja, które następnie, naprzemiennie z partnerem, wysiaduje przez okres 28-30 dni. Opieką nad pisklętami również zajmują się obydwój rodzice.

Przez pierwsze 10 dni po wykluciu pisklęta są karmione przetrawionymi rybami, które troskliwi rodzice przynoszą do gniazda i zwracają z żołądka wprost na środek legowiska. Po tym okresie młode pelikany pobierają wstępnie strawiony pokarm wprost z dziobów rodziców. Jeżeli gniazdo zostało założone na ziemi, to pisklęta już po upływie pierwszego miesiąca wychodzą z niego na spacer po najbliższej okolicy. Jeżeli natomiast rodzice uwilli gniazdo na drzewie, to młode pelikany mogą bezpiecznie wyfrunąć z gniazda dopiero po upływie 2-3 miesięcy.

SEBASTIAN BIELAK

